

ประกาศคณะกรรมการครูสภา

เรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูปฐมวัย

พ.ศ. ๒๕๖๘

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๕ วรรคสอง แห่งข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครูปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกอบกับมติคณะกรรมการครูสภา ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ คณะกรรมการครูสภา จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูปฐมวัย ตามข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครูปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๘ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศนี้

ข้อ ๓ มาตรฐานความรู้ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. ธรรมชาติการเรียนรู้ของสมอง การเจริญเติบโต พัฒนาการด้านตัวตนและพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กปฐมวัยตามช่วงวัย จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ การสร้างสัมพันธภาพต่อเด็กปฐมวัย และการเลี้ยงดู พัฒนา และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ

๑.๑ สารความรู้

- (๑) ธรรมชาติการเรียนรู้และการทำงานของสมอง
- (๒) หลักการ ทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- (๓) จิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการเรียนรู้
- (๔) การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม
- (๕) การสร้างวินัยและสัมพันธภาพเชิงบวกกับเด็กปฐมวัย
- (๖) การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- (๗) การดูแลและส่งเสริมเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ

๑.๒ สมรรถนะ

(๑) ปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัยที่แสดงถึงความเข้าใจพัฒนาการ ธรรมชาติ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

- (๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม
- (๓) สร้างวินัยและรักษาสัมพันธภาพเชิงบวกกับเด็กปฐมวัย
- (๔) ดูแล ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

ที่มีความต้องการพิเศษ

๒. ความรู้ด้านศาสตร์การสอนสำหรับเด็กปฐมวัย การออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือทำ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม การจัดประสบการณ์ สื่อและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒.๑ สารความรู้

- (๑) หลักการและแนวคิดในการจัดประสบการณ์
- (๒) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการลงมือทำ
- (๓) การเรียนรู้ผ่านการเล่น
- (๔) การออกแบบสื่อและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- (๕) การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้
- (๖) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

๒.๒ สมรรถนะ

- (๑) ประยุกต์ใช้หลักการและแนวคิดในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมผ่านการเล่น และลงมือทำที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้
- (๒) จัดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เล่นอิสระอย่างสร้างสรรค์และเพียงพอทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
- (๓) สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และใช้วินัยเชิงบวกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีของเด็กปฐมวัย
- (๔) ออกแบบสื่อและสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- (๕) ออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

๓. หลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของครอบครัว ชุมชน และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทนต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความหมายต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงรอยเชื่อมต่อในทุกมิติ

๓.๑ สารความรู้

- (๑) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- (๒) การพัฒนาหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับบริบทและตอบสนองต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- (๓) การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาที่ครอบคลุมมิติของเด็กปฐมวัย ครอบครัว สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และโรงเรียนประถมศึกษา

๓.๒ สมรรถนะ

(๑) พัฒนาหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เหมาะกับบริบทและตอบสนองต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงรอยเชื่อมต่อในการเรียนรู้

(๒) ออกแบบและจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวม ผ่านการเล่น และลงมือทำที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้

(๓) ออกแบบและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ราบรื่นของเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงรอยเชื่อมต่อระหว่างกิจกรรม ครอบครัวและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียนประถมศึกษา

๔. การประเมินเพื่อวางแผน ส่งเสริม พัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างรายบุคคล รวมถึงการประกันคุณภาพระดับการศึกษาปฐมวัย

๔.๑ สารความรู้

(๑) หลักการ แนวทาง และจรรยาบรรณในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

(๒) การประเมินเพื่อเฝ้าระวังและคัดกรองพัฒนาการและการเจริญเติบโต

(๓) การประกันคุณภาพระดับการศึกษาปฐมวัย

๔.๒ สมรรถนะ

(๑) สังเกตและบันทึกพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายตามสภาพจริง

(๒) ประเมินและติดตามความก้าวหน้าพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการและการเจริญเติบโตที่เป็นมาตรฐาน

(๓) คัดกรองปัญหาพฤติกรรมและพัฒนาการ สรุปผล วางแผนการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริม

(๔) จัดทำผลการประเมินและนำผลไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการและความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

(๕) วางแผน ดำเนินงาน ตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

๕. สุขภาพกายและใจ โภชนาการที่ดี การดูแลความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อม สังคม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

๕.๑ สารความรู้

(๑) การส่งเสริมสุขภาวะทางกายและใจเด็กปฐมวัย

(๒) โภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

(๓) การจัดการด้านความปลอดภัยและสวัสดิศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

(๔) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

๕.๒ สมรรถนะ

(๑) ดูแล เอาใจใส่ ตอบสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจของเด็กเป็นรายบุคคล และส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาวะทางกายและใจที่ดี

(๒) จัดอาหารที่มีประโยชน์ครบถ้วนและเหมาะสมตามหลักโภชนาการ และส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการบริโภคที่ดี

(๓) จัดสภาพแวดล้อม ระบบการดูแลความปลอดภัย และการช่วยเหลือในสถานการณ์ต่าง ๆ และส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยสามารถดูแลความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

(๔) เลือกใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

๖. ความสัมพันธ์ของระบบนิเวศรอบตัวที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมทั้งครอบครัว โรงเรียน หน่วยงานสาธารณสุข ชุมชน สื่อ เทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม และกฎหมาย ที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียนรู้และการพัฒนาเด็กปฐมวัย การมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๖.๑ สารความรู้

(๑) ระบบนิเวศรอบตัวที่ส่งผลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

(๒) กฎหมาย นโยบาย สื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

(๓) การมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และสังคมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๖.๒ สมรรถนะ

(๑) สร้างความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมกับครอบครัว ชุมชน สังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๒) ดูแล พัฒนา ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามที่กฎหมายกำหนด และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

(๓) สร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบ และสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย

ข้อ ๔ มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังนี้

(๑) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน

(๒) การปฏิบัติการสอนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ

สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ในสาขาวิชาเฉพาะ และสมรรถนะ ประกอบด้วย

๑. การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครูปฐมวัย

๑.๑ สารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

(๑) การปฏิบัติหน้าที่ครู

(๒) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

(๓) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

๑.๒ สมรรถนะ

๑.๒.๑ การปฏิบัติหน้าที่ครู

(๑) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย จิตวิญญาณและคุณลักษณะที่ดีของความเป็นครูปฐมวัย

(๒) สร้างสัมพันธภาพที่ดี รัก เมตตา และเอื้ออาทร ปฏิบัติอย่างให้เกียรติ ไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความผูกพัน และความไว้วางใจจากเด็กปฐมวัย

(๓) ใช้ความรู้ในการวางแผน พัฒนา และประเมินอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ความแตกต่างของเด็กปฐมวัยแต่ละคน บริบททางสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กปฐมวัยอาศัยอยู่ รวมถึงในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย

(๔) ทำงานเป็นทีม ร่วมมือกับครู เครือข่าย และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมตามวัย

(๕) คำนึงสิทธิของเด็กปฐมวัยทุกคนให้อยู่รอดปลอดภัย ได้รับการดูแล พัฒนา ปกป้องคุ้มครอง และให้มีส่วนร่วมในการแสดงออก ใส่ใจต่อเด็กปฐมวัยที่ตกอยู่ในสถานะเสี่ยงต่าง ๆ

(๖) ส่งเสริมสุขนิสัยที่ดี ดูแลโภชนาการ สุขอนามัย และดูแลความปลอดภัยทางสภาพแวดล้อม สังคม และเทคโนโลยีที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

(๗) ฝ่าระวัง คัดกรองปัญหาการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ ให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในระยะแรกเริ่ม โดยทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และหรือสหวิชาชีพ

(๘) รู้เท่าทันและสามารถใช้สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีทางการศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดผลดีต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

๑.๒.๒ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

(๑) ออกแบบ วางแผน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดยบูรณาการการเรียนรู้ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมที่หลากหลาย

(๒) จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล และความต้องการพิเศษ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีสมรรถนะพื้นฐานในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต

(๓) จัดสื่อ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และทางสังคม ทั้งในและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย

(๔) จัดกิจกรรมและกิจกรรมประจำวันที่เสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะอารมณ์ สังคมอย่างมีความหมายต่อเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงความสนใจ ความสุขในการเรียนรู้ และการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กปฐมวัย

(๕) สังเกต บันทึกและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแต่ละคน อย่างรอบด้านและเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

๑.๒.๓ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

(๑) ให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาด้านพัฒนาการโดยใช้วิธีการสื่อสารเชิงบวก อย่างสม่ำเสมอ

(๒) สร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และเครือข่าย สหวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๓) ประสานความร่วมมือกับเพื่อนครู ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

(๔) ติดตามและประเมินผลการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

๒. การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

๒.๑ สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ

๒.๒ สมรรถนะ ให้ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ศาสตราจารย์นฤมล ภิญโญสินวัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการคุรุสภา